

ДЕРЖАВНА РЕГУЛЯТОРНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

від 02 серпня 2017 року № 10

Про необхідність усунення Міністерством охорони здоров'я України порушень принципів державної регуляторної політики згідно з вимогами Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»

Відповідно до статті 30 Закону України від 11.09.2003 № 1160-IV «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі – Закон) та на підставі звернення суб'єкта господарювання, Державна регуляторна служба України здійснила експертизу наказу Міністерства охорони здоров'я України від 28.11.1997 № 339 «Про вдосконалення системи профілактичних •протиалкогольних та протинаркотичних заходів та обов'язкових профілактичних наркологічних оглядів» (далі – Наказ № 339), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11 грудня 1997 року за № 586/2390, та встановила наступне.

Статтею 31 Основ законодавства України про охорону здоров'я визначено, що з метою охорони здоров'я населення організуються профілактичні медичні огляди неповнолітніх, вагітних жінок, працівників підприємств, установ і організацій з шкідливими і небезпечними умовами праці, військовослужбовців та осіб, професійна чи інша діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення або підвищеною небезпекою для оточуючих.

Перелік категорій населення, які повинні проходити обов'язкові медичні огляди, періодичність, джерела фінансування та порядок цих оглядів визначаються Кабінетом Міністрів України.

Так, постановою Кабінету Міністрів України від 06.11.1997 № 1238 «Про обов'язковий профілактичний наркологічний огляд і порядок його проведення» (далі – Постанова № 1238) затверджено перелік професій та видів діяльності, для яких є обов'язковим первинний і періодичний профілактичний наркологічний огляд, а також порядок проведення обов'язкового профілактичного наркологічного огляду громадян та зразок сертифіката про проходження профілактичного наркологічного огляду.

Пунктом 2 Постанови № 1238 передбачено розробку інструкції про профілактичний наркологічний огляд, визначення його обов'язкових обсягів і затвердження форм відповідної медичної звітної документації.

В той же час, Наказом № 339, серед іншого, затверджено Інструкцію про профілактичний наркологічний огляд та його обов'язкові обсяги (далі –

Інструкція).

Однак, деякі положення Наказу № 339 суперечать чинному законодавству та є протиправними, оскільки передбачають проведення профілактичних наркологічних оглядів виключно у закладах охорони здоров'я державної та комунальної форм власності, що позбавляє права здійснення таких медичних оглядів суб'єктами господарювання інших форм власності.

Зокрема, пунктом 2 Інструкції, передбачено, що:

«Профілактичний наркологічний огляд громадян проводиться в наркологічному закладі за місцем постійного їх проживання, працівників МВС та Служби безпеки України, співробітників Служби зовнішньої розвідки України та особового складу Державної прикордонної служби України у відомчих лікувально-профілактичних закладах. Перелік наркологічних закладів державної форми власності, які проводять профілактичні наркологічні огляди, визначається наказами Міністерства охорони здоров'я України. Перелік наркологічних закладів комунальної форми власності, які проводять профілактичні наркологічні огляди, визначається наказами Міністерства охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, управлінь охорони здоров'я місцевих державних адміністрацій. Профілактичні наркологічні огляди громадян, проведені в інших медичних закладах, уважаються недійсними.»

Проте, законодавством не передбачено жодних обмежень в частині проведення профілактичних наркологічних оглядів, наркологічними закладами будь-якої іншої форми власності.

Натомість, відповідно до статті 3 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» заклад охорони здоров'я – юридична особа будь-якої форми власності та організаційно-правової форми або її відокремлений підрозділ, що забезпечує медичне обслуговування населення на основі відповідної ліцензії та професійної діяльності медичних (фармацевтичних) працівників.

При цьому, статтею 16 вказаного закону визначено, що держава сприяє розвитку закладів охорони здоров'я усіх форм власності.

Крім того, підпунктом 2.1 пункту 2 Наказу № 339 передбачено, що до 1 січня 1998 р. Міністру охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, начальникам управлінь охорони здоров'я обласних, Київської і Севастопольської міських держадміністрацій необхідно визначити перелік закладів, що мають право на проведення обов'язкових профілактичних наркологічних оглядів і погодити його з МОЗ України (далі – Перелік).

Відповідно до частини другої статті 19 Конституції України, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

В свою чергу, статтею 42 Конституції України передбачається, що кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом. Держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускаються

зловживання монополієм становинцем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція.

Частиною другою статті 25 Господарського кодексу України встановлено, що органам державної влади і органам місцевого самоврядування, що регулюють відносини у сфері господарювання, забороняється приймати акти або вчиняти дії, що визначають привілейоване становище суб'єктів господарювання тієї чи іншої форми власності, або ставлять у нерівне становище окремі категорії суб'єктів господарювання чи іншим способом порушують правила конкуренції.

Також, частиною третьою статті 18 Господарського кодексу України передбачено, що органам державної влади та органам місцевого самоврядування, їх посадовим особам забороняється приймати акти та вчиняти дії, які усувають конкуренцію або необгрунтовано сприяють окремим конкурентам у підприємницькій діяльності, чи запроваджують обмеження на ринку, не передбачене законодавством.

Таким чином, запроваджений механізм державного регулювання в частині надання права проведення профілактичних наркологічних оглядів виключно окремим закладам охорони здоров'я державної та комунальної форми власності, на підставі включення їх до відповідних Переліків, створює передумови для усунення конкуренції, що свою чергу, призводить до неправомірного обмеження кола суб'єктів господарювання, що провадять господарську діяльність з медичної практики за відповідним напрямком.

Разом з цим зазначаємо, що згідно з пунктом 15 частини 1 статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» медична практика є видом господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню.

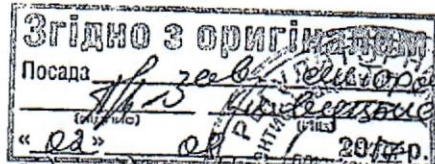
Отже, виходячи із логічної послідовності, наркологічний заклад для здійснення господарської діяльності повинен мати ліцензію на здійснення медичної практики, відповідне матеріально-технічне забезпечення, та мати в штаті лікарів-наркологів.

З огляду на зазначене, такі заклади не потребують отримання додаткових підтверджень для провадження відповідної діяльності.

В той же час, передбачений Наказом № 339 та Інструкцією підхід в частині нормативно закріпленої необхідності включення до відповідних Переліків за погодженням з МОЗ виключно закладів охорони здоров'я державної та комунальної форми власності, має дискримінаційний характер та створює підстави для прийняття суб'єктивних рішень особами, відповідальними за створення таких Переліків, а також може містити ризики вчинення корупційних правопорушень з боку цих осіб.

Враховуючи вищевикладене, дія підпункту 2.1 пункту 2 Наказу № 339 та пункту 2 Інструкції порушує такі обов'язкові принципи державної регуляторної політики, передбачені статтею 4 Закону, як:

доцільності – обгрунтованої необхідності державного регулювання господарських відносин з метою вирішення існуючої проблеми, в частині запровадження механізму державного регулювання шляхом надання права проведення профілактичних наркологічних оглядів окремим наркологічним

зкладам, на підставі включення їх до відповідних переліків передбачених Наказом № 339, що в свою чергу не вирішує проблему фактивного виявлення наркологічних захворювань та протипоказань до них, серед працівників ряду професій та видів діяльності, щодо яких первинний і періодичний профілактичний наркологічний огляд є обов'язковим;

адекватності – відповідності форм та рівня державного регулювання господарських відносин потребі у вирішенні існуючої проблеми та ринковим вимогам з урахуванням усіх прийнятних альтернатив в частині відсутності альтернативних способів проведення профілактичних наркологічних оглядів суб'єктами господарювання усіх форм власності, що мають ліцензію на провадження медичної практики та фахівців за відповідною спеціальністю, а також необґрунтованого обмеження кола осіб у відповідній сфері господарської діяльності;

збалансованості – забезпечення у регуляторній діяльності балансу інтересів суб'єктів господарювання, громадян та держави, оскільки зазначені вимоги не забезпечують балансу інтересів суб'єктів господарювання, які можуть виконувати профілактичні наркологічні огляди.

Керуючись частиною третьою статті 27 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», Державна регуляторна служба України

вирішила:

запропонувати Міністерству охорони здоров'я України внести зміни до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 28.11.1997 № 339 «Про вдосконалення системи профілактичних протиалкогольних та протинаркотичних заходів та обов'язкових профілактичних наркологічних оглядів», шляхом виключення з його редакції положень підпункту 2.1 пункту 2 цього Наказу та внесення змін до пункту 2 Інструкції щодо визначення переліків закладів, що мають право на проведення обов'язкових профілактичних наркологічних оглядів, та усунення обмеження щодо здійснення відповідних оглядів суб'єктами господарювання всіх форм власності, оскільки зазначені положення не відповідають вимогам чинного законодавства та принципам державної регуляторної політики.

Рішення Державної регуляторної служби України щодо усунення порушень принципів державної регуляторної політики підлягає виконанню у порядку, визначеному статтею 28 Закону, у двомісячний строк з дня прийняття такого рішення.

Виконання цього рішення передбачає підготовку проекту акта про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 28.11.1997 № 339 «Про вдосконалення системи профілактичних протиалкогольних та протинаркотичних заходів та обов'язкових профілактичних наркологічних оглядів» та подання у встановленому Законом

порядку на погодження до уповноваженого органу не пізніше як за п'ять робочих днів до закінчення строку його виконання.

У разі невиконання рішення уповноваженого органу про необхідність усунення порушень принципів державної регуляторної політики або неоскарження цього рішення органом виконавчої влади протягом встановленого в Законі строку, дія регуляторного акта або окремих його положень, щодо яких було прийнято відповідне рішення, зупиняється наступного дня з дня закінчення строку виконання такого рішення.

Подання скарги щодо рішення уповноваженого органу не зупиняє дії цього рішення.

В. о. Голови Державної
регуляторної служби України

В. П. Загородній

